SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 1. julija 2010*

V zadevi C-211/10 PPU,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (Avstrija) s sklepom z dne 20. aprila 2010, ki je prispel na Sodišče 3. maja 2010, v postopku, ki ga je sprožila

Doris Povse

proti

Mauru Alpagu,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta, sodnica, E. Juhász (poročevalec), J. Malenovský in D. Šváby, sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalna pravobranilka: E. Sharpston,
sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi predloga predložitvenega sodišča, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku v skladu s členom 104b Poslovnika,

na podlagi sklepa tretjega senata z dne 11. maja 2010, da se temu predlogu ugodi,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. junija 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih podali:

– za avstrijsko vlado C. Pesendorfer in A. Hable, zastopnici,

– za češko vlado D. Hadroušek, zastopnik,

– za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, zastopnika,

– za francosko vlado B. Beaupère-Manokha, zastopnica,

– za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj z M. Russo, avvocato dello Stato,

– za latvijsko vlado K. Drevina in E. Drobiševska, zastopnici,

– za slovensko vlado A. Vran in V. Klemenc, zastopnici,

– za vlado Združenega kraljestva F. Penlington, zastopnica, skupaj s K. Smithom, barrister,

– za Evropsko komisijo M. Wilderspin in S. Grünheid, zastopnika,

po opredelitvi generalne pravobranilke

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju

sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L 338, str. 1, v nadaljevanju: Uredba).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med D. Povse in M. Alpagom glede vrnitve njune hčere Sofie, ki je v Avstriji pri svoji materi, v Italijo in pravice do varstva in vzgoje tega otroka.

Pravni okvir

Haaška konvencija iz leta 1980

3 Člen 3 Haaške konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok (v nadaljevanju: Haaška konvencija iz leta 1980) določa:

„Šteje se, da je otrok nezakonito odpeljan ali zadržan:

a) če so s tem kršene pravice do skrbi zanj, ki jih je dobila oseba, institucija ali katerokoli drugo bodisi kolektivno bodisi posamično telo po zakonu države, v kateri je otrok stalno prebival, preden je bil odpeljan ali zadržan;

b) če so se v času, ko je bil otrok odpeljan ali zadržan, te pravice uveljavljale bodisi kolektivno bodisi posamično ali bi se uveljavljale, če otrok ne bi bil odpeljan ali zadržan.

Pravice do skrbi za otroka, omenjene v prvem odstavku pod a), se lahko pridobijo predvsem z izvajanjem zakona ali na podlagi sodne ali upravne odločbe ali na podlagi sporazuma, ki ima pravni učinek po zakonu zadevne države."

4 Člen 12 te konvencije določa:

„Če je bil otrok nezakonito odpeljan ali zadržan po 3. členu na dan, ko se je začel postopek pred sodnim ali upravnim organom pogodbenice, v kateri je otrok, pa je minilo manj kot leto dni od dneva, ko je bil nezakonito odpeljan ali zadržan, odredi pristojni organ takojšnjo vrnitev otroka.

Tudi če se je pravni postopek začel po poteku enoletnega roka iz prejšnjega odstavka, odredi sodni ali upravni organ vrnitev otroka, če se ne dokaže, da se je otrok prilagodil novemu okolju.

Če sodni ali upravni organ v državi, ki ji je bila poslana zahteva, upravičeno verjame, da je bil otrok odpeljan v kakšno drugo državo, lahko ustavi postopek ali zavrže prošnjo za vrnitev otroka."

5 Člen 13 Haaške konvencije iz leta 1980 določa:

„Sodnemu ali upravnemu organu države, ki ji je bila poslana zahteva, ne glede na določbe prejšnjega člena ni treba odrediti vrnitve otroka, če oseba, inštitucija ali kakšno drugo telo, ki nasprotuje njegovi vrnitvi, dokaže:

a) da v času, ko je bil otrok odpeljan ali zadržan, oseba, inštitucija ali drugo telo, ki skrbi za otrokovo osebnost, ni dejansko uveljavljalo [izvajalo] pravice do skrbi zanj ali da se je strinjalo ali pozneje pristalo, da se otrok odpelje ali zadrži;

b) da obstaja resna nevarnost, da bi bil otrok zaradi vrnitve izpostavljen telesnemu nasilju ali duševni travmi ali kako drugače pripeljan v neugoden položaj.

Prav tako lahko sodni ali upravni organ zavrne, da odredi otrokovo vrnitev, če ugotovi, da otrok nasprotuje vrnitvi in da je dopolnil tisto starost in je na taki stopnji zrelosti, ko je treba upoštevati njegovo mnenje.

Pri obravnavi okoliščin iz tega člena upoštevata sodni in upravni organ podatke o otrokovem socialnem poreklu, ki jih dobita od centralnega izvršilnega organa ali kakšnega drugega pristojnega organa države, v kateri je otrokovo stalno prebivališče."

Ureditev Unije

6 V uvodni izjavi 17 Uredbe je pojasnjeno:

„V primerih neupravičene [nezakonite] premestitve ali zadržanja otroka je treba nemudoma doseči otrokovo vrnitev in v ta namen se Haaška konvencija [iz leta] 1980 uporablja še naprej, kot je bila dopolnjena z določbami te uredbe, zlasti s členom 11. Sodišča države članice, v katero ali v kateri je bil otrok neupravičeno [nezakonito] premeščen ali zadržan, bi morala biti upravičena do nasprotovanja otrokovi vrnitvi v posebnih, ustrezno utemeljenih primerih. Vendar pa tako odločbo lahko nadomesti kasnejša odločba sodišča države članice otrokovega običajnega prebivališča pred njegovo neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem. Če je posledica odločbe vrnitev otroka, za njegovo vrnitev ni potreb[en] za priznanje in izvršitev navedene sodne odločbe v državi članici, v katero ali v kateri je bil otrok premeščen ali zadržan, noben poseben postopek."

7 V uvodni izjavi 21 Uredbe je navedeno:

„Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg."

8 V uvodni izjavi 23 Uredbe je navedeno:

„Evropski svet v Tampereju je v svojih sklepih (točka 34) upošteval, da je treba sodne odločbe z družinskopravnega področja ‚avtomatično priznavati v vsej Uniji, brez kakršnih koli vmesnih postopkov ali razlogov za zavrnitev izvršitve'. Zato se morajo sodne odločbe o pravici do stikov z otrokom in sodne odločbe o vrnitvi, za katere je bilo v državi članici izvora izdano potrdilo v skladu z določbami te uredbe, priznati in izvršiti v vseh drugih državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakršenkoli nadaljnji postopek. Ureditev za priznavanje takšnih sodnih odločb še naprej ureja nacionalna zakonodaja."

9 V uvodni izjavi 24 Uredbe je navedeno:

„Zoper potrdilo, izdano za lažjo izvršitev sodne odločbe, ni pravnega sredstva. Popraviti ga je mogoče le, kadar je nastala vsebinska napaka, t.j. kadar ne odraža pravilno sodne odločbe."

10 Člen 2 Uredbe v točki 11 vsebuje opredelitev pojma „neupravičena [nezakonita] premestitev ali zadržanje", ki v bistvu ustreza opredelitvi iz člena 3, prvi odstavek, Haaške konvencije iz leta 1980.

11 Oddelek 2, naslovljen „Starševska odgovornost", poglavja II Uredbe vsebuje člene od 8 do 15 te uredbe. Člen 8 Uredbe, naslovljen „Splošna pristojnost", določa:

„1. Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.

2. Odstavek 1 se uporablja ob upoštevanju členov 9, 10 in 12.“

12 Člen 10 Uredbe, ki vsebuje posebna pravila glede pristojnosti v primerih ugrabitve otroka, določa:

„Pri neupravičeni [nezakoniti] premestitvi ali zadržanju otroka sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem, obdržijo svojo pristojnost, dokler otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici in:

(a) vse osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, privolijo v premestitev ali zadržanje;

ali

(b) otrok prebiva v drugi državi članici najmanj eno leto po tem, ko so bile ali bi morale biti osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, seznanjeni s krajem otrokovega bivanja in se je otrok vživel v novo okolje ter je bil izpolnjen najmanj eden od naslednjih pogojev:

(i) v enem letu, ko je ali bi lahko bil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka seznanjen s krajem bivanja otroka, ni bila vložena nobena zahteva za vrnitev pri pristojnih organih države članice, kamor je bil otrok premeščen ali kjer je zadržan;

(ii) zahteva za vrnitev, ki jo je vložil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka, je bila umaknjena in v roku iz odstavka (i) ni bila vložena nobena nova zahteva;

(iii) primer pred sodiščem v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem, je bil zaključen na podlagi člena 11(7);

(iv) sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka, so izdala sodišča države članice, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem."

13 Člen 11 Uredbe, naslovljen „Vrnitev otroka", določa:

„1. Kadar oseba, institucija ali drug organ, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, zahteva od pristojnih organov v državi članici, da izdajo sodno odločbo na podlagi [Haaške konvencije iz leta 1980], da bi dosegla vrnitev otroka, ki je bil neupravičeno

[nezakonito] premeščen ali zadržan v drugi državi članici, ki ni država članica, kjer je običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem, se uporablja[jo] odstavk[i od] 2 do 8.

2. Pri uporabi členov 12 in 13 Haaške konvencije iz leta 1980 se zagotovi otroku možnost biti med postopkom zaslišan, razen če to ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti.

3. Sodišče, pri katerem je bil vložen zahtevek za vrnitev otroka iz odstavka 1, ukrepa v postopku na podlagi zahtevka kar se da hitro in uporabi najhitrejši postopek, ki ga predvideva nacionalno pravo.

Brez poseganja v prvi pododstavek izda sodišče sodno odločbo v roku šestih tednov po vložitvi zahtevka, razen takrat, kadar izjemne okoliščine to onemogočajo.

4. Sodišče ne more zavrniti vrnitve otroka na podlagi člena 13b Haaške konvencije iz leta 1980, če se ugotovi, da so sprejeti vsi potrebni ukrepi za zagotovitev zaščite otroka po njegovi vrnitvi.

5. Sodišče ne more zavrniti vrnitve otroka, ne da bi bila osebi, ki zahteva vrnitev otroka, dana možnost biti zaslišana.

6. Če je sodišče v skladu s členom 13 Haaške konvencije iz leta 1980 izdalo sodno odločbo, da se otrok ne vrne, mora v skladu z nacionalno zakonodajo takoj neposredno ali preko svojega osrednjega organa poslati kopijo odločbe, da se otrok ne vrne, in kopije ustreznih dokumentov, zlasti prepisa zaslišanja pred sodiščem, pristojnemu sodišču ali osrednjemu organu v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem. Sodišče mora prejeti vse omenjene dokumente v enem mesecu od dne izdaje odločbe o tem, da se otrok ne vrne.

7. Razen v primeru, da je ena od strank začela postopek pred sodišči v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno [nezakonito] premestitvijo ali zadržanjem, mora sodišče ali osrednji organ, ki prejme dokumente iz odstavka 6, o tem obvestiti stranke in jih povabiti, naj v skladu z nacionalno zakonodajo predložijo sodišču v roku treh mesecev od dne obvestila svoje predloge, da bi lahko sodišče preučilo vprašanje dodelitve varstva in vzgoje otroka.

Brez poseganja v pravila o pristojnosti iz te uredbe sodišče zaključi primer, če v roku ne prejme nobenih predlogov.

8. Ne glede na sodno odločbo, da se otrok ne vrne, na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, je kakršna koli kasnejša sodna odločba, s katero se odreja vrnitev otroka in jo izda na podlagi te uredbe pristojno sodišče, izvršljiva v skladu z Oddelkom 4 Poglavja III spodaj, da bi se zagotovila vrnitev otroka."

14 Člen 15, naslovljen „Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi“, določa:

„1. Izjemoma lahko sodišča države članice, ki so po vsebini pristojna za zadevo, če menijo, da bi bilo sodišče druge države članice, s katero je otrok posebej povezan, primernejše za obravnavo zadeve ali njenega dela in če je to v korist otroka:

(a) prekinejo obravnavo zadeve ali njenega dela ter pozovejo stranke, naj začnejo postopek pri sodišču te druge države članice v skladu z odstavkom 4; ali

(b) zaprosijo sodišče druge države članice, naj prevzame pristojnost v skladu z odstavkom 5.

[…]

5. Sodišča te druge države članice lahko, kadar je to zaradi posebnih okoliščin v korist otroka, sprejmejo pristojnost v šestih tednih od začetka postopka pred njimi v skladu z odstavkom 1(a) ali 1(b). V tem primeru sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel, odkloni pristojnost. V nasprotnem primeru sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel, nadaljuje z izvrševanjem pristojnosti v skladu s členi od 8 do 14.

6. Sodišča za namene tega člena sodelujejo neposredno ali preko osrednjih organov, določenih v skladu s členom 53.“

15 Člen 40 Uredbe spada v oddelek 4 z naslovom „Izvršljivost nekaterih sodnih odločb o pravici do stikov in nekaterih sodnih odločb o vrnitvi otroka“, ki spada v poglavje III z naslovom „Priznavanje in izvršitev“. Ta člen, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta oddelek se uporablja za:

[…]

(b) vrnitev otroka, ki je določena v sodni odločbi, izrečeni v skladu s členom 11(8).

2. Določbe tega oddelka ne preprečujejo nosilcu starševske odgovornosti, da zahteva priznanje in izvršitev sodne odločbe v skladu z določbami oddelkov 1 in 2 tega poglavja.“

16 Člen 42 Uredbe, naslovljen „Vrnitev otroka“, določa:

„1. Vrnitev otroka iz člena 40(1)(b), priznana v izvršljivi sodni odločbi[,] izrečeni v državi članici, se prizna in je izvršljiva v drugi državi članici, ne da bi bila potrebna razglasitev izvršljivosti in brez možnosti nasprotovanja njenemu priznanju, če je bilo o sodni odločbi v državi članici izvora izdano potrdilo v skladu z odstavkom 2.

Celo kadar nacionalno pravo za odločbo o vrnitvi otroka [iz člena 11(8)] ne predvideva izvršljivosti po samem zakonu, lahko sodišče izvora odloči, da je sodna odločba izvršljiva ne glede na možnost pravnega sredstva.

2. Sodnik izvora, ki je izdal sodno odločbo iz člena 40(1)(b), izda potrdilo iz odstavka 1 le, če:

(a) je bila otroku dana možnost biti zaslišan, razen če se je smatralo, da zaslišanje ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti;

(b) so stranke imele možnost biti zaslišane in

(c) je sodišče upoštevalo pri izdaji sodne odločbe razloge in dokaze, na podlagi katerih se izda odredba v skladu s členom 13 Haaške konvencije iz leta 1980.

Če sodišče ali drug organ sprejme ukrepe za zagotovitev zaščite otroka po njegovi vrnitvi v državo običajnega prebivališča, vsebuje potrdilo podrobne podatke o takšnih ukrepih.

Sodnik izvora po lastni presoji izda navedeno potrdilo na standardnem obrazcu iz Priloge IV (potrdilo o vrnitvi otroka (otrok)).

Potrdilo se izpolni v jeziku, v katerem je sestavljena sodna odločba.“

17 Člen 43 Uredbe, naslovljen „Popravek potrdila“, določa:

„1. Za vsak popravek potrdila se uporablja pravo države članice izvora.

2. Zoper izdajo potrdila v skladu s členoma 41(1) ali 42(1) ni pravnega sredstva.“

18 Člen 44 Uredbe, naslovljen „Učinki potrdila“, določa:

„Potrdilo učinkuje v okvirih izvršljivosti sodne odločbe.“

19 Člen 47 Uredbe , naslovljen „Postopek izvršitve“, določa:

„1. Postopek izvršitve ureja pravo države članice izvršitve.

2. Vsaka sodna odločba, ki jo izda sodišče druge države članice in ki je razglašena za izvršljivo v skladu z oddelkom 2 ali se o njej izda potrdilo v skladu s členom 41(1) ali členom 42(1), se izvrši v državi članici izvršitve pod enakimi pogoji, kot če bi bila izdana v tej državi članici.

Zlasti velja, da sodna odločba, o kateri je bilo izdano potrdilo v skladu s členom 41(1) ali členom 42(1), ne more biti izvršena, če je nezdružljiva s kasnejšo izvršljivo sodno odločbo."

20 Člen 60 Uredbe, naslovljen „Razmerje do določenih večstranskih konvencij", določa, da ima ta uredba v razmerjih med državami članicami prednost, med drugim pred Haaško konvencijo iz leta 1980.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

21 Iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, je razvidno, da sta D. Povse in M. Alpago, neporočen par, s hčerjo Sofio, rojeno 6. decembra 2006, do konca januarja 2008 živela skupaj v Vittoriu Venetu v Italiji. V skladu s členom 317a italijanskega civilnega zakonika je bil otrok v skupnem varstvu in vzgoji staršev. Par se je razšel konec januarja 2008 in D. Povse je s hčerjo Sofio zapustila skupno bivališče. Čeprav je Tribunale per i Minorenni di Venezia (sodišče za mladoletnike v Benetkah) (Italija) z nujno začasno odločbo, sprejeto 8. februarja 2008 na predlog očeta, materi prepovedalo zapustiti državo z otrokom, je ta februarja 2008 s hčerjo odpotovala v Avstrijo, kjer prebivata od takrat.

22 M. Alpago je 16. aprila 2008 vložil tožbo pri Bezirksgericht Leoben (Avstrija), da bi na podlagi člena 12 Haaške konvencije iz leta 1980 dosegel vrnitev svojega otroka v Italijo.

23 Tribunale per i Minorenni di Venezia je 23. maja 2008 sprejelo odločbo, v kateri je odpravilo prepoved materi, da zapusti italijansko ozemlje z otrokom, in otroka začasno dodelilo v varstvo in vzgojo obema od staršev, hkrati pa pojasnilo, da dokler ne sprejme dokončne odločitve, sme otrok prebivati v Avstriji pri materi, ki ji je priznalo pristojnost za „odločanje o tekočih zadevah". Italijansko sodišče je s to začasno odločbo določilo, da mora oče sodelovati pri plačevanju otrokovih življenjskih stroškov, določilo je podrobne pogoje in čas stikov z otrokom, ki so dovoljeni očetu, in naročilo izvedensko mnenje socialnega delavca, da bi se preveril odnos med otrokom in obema od staršev.

24 Kljub tej odločbi je v poročilu, ki ga je 15. maja 2009 sestavil pristojni socialni delavec, zapisano, da mati dovoljuje le neznatne stike očeta z otrokom, ki ne zadostujejo, da bi ta socialni delavec lahko presodil odnos med očetom in hčerjo, zlasti z vidika očetovih starševskih sposobnosti, zaradi česar socialni delavec meni, da ne more opraviti svoje naloge v celoti in v korist otroka.

25 Bezirksgericht Leoben je 3. julija 2008 zavrnilo predlog M. Alpaga z dne 16. aprila 2008, vendar je Landesgericht Leoben (Avstrija) 1. septembra 2008 to odločitev razveljavilo, ker ni bila spoštovana pravica M. Alpaga do izjave v skladu s členom 11(5) Uredbe.

26 Bezirksgericht Leoben je 21. novembra 2008 znova zavrnilo predlog M. Alpaga, pri čemer se je oprlo na sodbo Tribunale per i Minorenni di Venezia z dne 23. maja 2008, iz katere naj bi bilo razvidno, da sme otrok začasno ostati pri materi.

27 Landesgericht Leoben je 7. januarja 2009 potrdilo odločitev o zavrnitvi predloga M. Alpaga, pri čemer se je sklicevalo na resno nevarnost duševne travme za otroka v smislu člena 13(b) Haaške konvencije iz leta 1980.

28 D. Povse je pri krajevno pristojnem Bezirksgericht Judenburg (Avstrija) vložila tožbo, s katero je predlagala, naj se ji otrok dodeli v varstvo in vzgojo. To sodišče se je 26. maja 2009, ne da bi M. Alpagu v skladu z načelom kontradiktornosti dalo možnost dati izjavo, razglasilo za pristojno na podlagi člena 15(5) Uredbe in Tribunale per i Minorenni di Venezia predlagalo, naj se razglasi za nepristojno.

29 Toda M. Alpago je pri Tribunale per i Minorenni di Venezia v okviru tekočega postopka v zvezi s pravico do varstva in vzgoje že 9. aprila 2009 vložil predlog, naj se odredi vrnitev njegovega otroka v Italijo na podlagi člena 11(8) Uredbe. Na obravnavi, ki je pred tem sodiščem potekala 19. maja 2009, je D. Povse izjavila, da je pripravljena upoštevati razpored stikov med očetom in hčerjo, ki ga je pripravil socialni delavec. Ni omenila tožbe, ki jo je vložila pri Bezirksgericht Judenburg in na podlagi katere je bila izdana zgoraj navedena odločba z dne 26. maja 2009.

30 Tribunale per i Minorenni di Venezia je 10. julija 2009 potrdilo svojo pristojnost, saj po mnenju tega sodišča niso bili izpolnjeni pogoji za prenos pristojnosti v skladu s členom 10 Uredbe, in ugotovilo, da socialni delavec ni mogel podati izvedenskega mnenja, ki ga je naročilo, ker naj mati ne bi spoštovala načrta, ki ga je socialni delavec pripravil v zvezi s stiki.

31 Tribunale per i Minorenni di Venezia je poleg tega s to odločbo z dne 10. julija 2009 odredilo takojšnjo vrnitev otroka v Italijo in naročilo socialni službi mesta Vittorio

Veneto, naj otroku in materi, če se vrne z otrokom, da na voljo stanovanje in pripravi načrt stikov z očetom. S tem stališčem je želelo sodišče znova omogočiti stike med otrokom in očetom, ki so bili prekinjeni zaradi materinega vedenja. Tribunale per i Minorenni di Venezia je za ta namen izdalo potrdilo na podlagi člena 42 Uredbe.

32 Bezirksgericht Judenburg je 25. avgusta 2009 izdalo začasno odredbo, s katero je varstvo in vzgojo otroka začasno zaupalo D. Povse. Izvod te odredbe je po pošti poslalo M. Alpagu v Italiji, brez obvestila, da ima pravico zavrniti njen prevzem, in brez priloženega prevoda. Ta odredba je 23. septembra 2009 postala končna in izvršljiva po avstrijskem pravu.

33 M. Alpago je 22. septembra 2009 pri Bezirksgericht Leoben vložil predlog za izvršitev odločbe Tribunale per i Minorenni di Venezia z dne 10. julija 2009, s katero je bila odrejena vrnitev njegovega otroka v Italijo. Bezirksgericht Leoben je ta predlog zavrnilo, ker naj bi izvršitev odločbe italijanskega sodišča predstavljala resno nevarnost duševne travme za otroka. Ker se je M. Alpago zoper to odločitev pritožil pri Landesgericht Leoben, je to na podlagi sodbe Sodišča z dne 11. julija 2008 v zadevi Rinau (C-195/08 PPU, ZOdl., str. I-5271) to odločitev spremenilo in odredilo otrokovo vrnitev.

34 D. Povse je pri Oberster Gerichtshof vložila zahtevo za revizijo zoper odločbo Landesgericht Leoben, da bi dosegla zavrnitev predloga za izvršitev. Ker je bilo to sodišče v dvomih glede razlage Uredbe, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali ‚odločba o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka' v smislu člena 10(b)(iv) Uredbe […] zajema tudi začasno odredbo, s katero se do sprejetja končne odločbe o varstvu in vzgoji otroka ‚starševska pravica odločanja', predvsem pravica določitve kraja otrokovega prebivališča, prenese na tistega od staršev, ki je otroka ugrabil?

2. Ali spada odredba o vrnitvi otroka na področje člena 11(8) Uredbe samo takrat, kadar sodišče odredi vrnitev otroka na podlagi odločbe o varstvu in vzgoji otroka, ki jo je samo sprejelo?

3. Če sta odgovora na prvo in drugo vprašanje pritrdilna:

(a) Ali se je v drugi državi zoper izvršitev odločbe, o kateri je sodišče izvora izdalo potrdilo v skladu s členom 42(2) Uredbe, mogoče sklicevati na nepristojnost sodišča izvora (prvo vprašanje) ali na neuporabljivost člena 11(8) Uredbe (drugo vprašanje);

(b) ali mora nasprotna stranka v takem primeru od države izvora zahtevati razveljavitev potrdila, pri čemer je do sprejetja odločbe države izvora izvršitev v drugi državi mogoče zadržati?

4. Če so odgovori na prvo in drugo vprašanje ali na tretje vprašanje, točka (a), nikalni:

   Ali v skladu s členom 47(2) Uredbe odločba – ki jo je sprejelo sodišče druge države in jo je po pravu te države treba šteti za izvršljivo – s katero se začasno varstvo in vzgoja preneseta na tistega od staršev, ki je ugrabil otroka, nasprotuje izvršitvi odredbe o vrnitvi otroka, ki je bila prej sprejeta v državi izvora na podlagi člena 11(8) Uredbe, tudi takrat, ko ne ovira izvršitve odredbe druge države o vrnitvi otroka, sprejete v skladu s Haaško konvencijo?

5. Če je odgovor na četrto vprašanje prav tako nikalen:

   (a) Ali se lahko v drugi državi zavrne izvršitev odločbe, o kateri je sodišče izvora izdalo potrdilo v skladu s členom 42(2) Uredbe, če so se okoliščine od njenega sprejetja tako spremenile, da bi zdaj izvršitev močno ogrožala dobrobit otroka;

   (b) ali mora, nasprotno, nasprotna stranka te spremenjene okoliščine uveljavljati v državi izvora, pri čemer je do sprejetja odločbe države izvora izvršitev v drugi državi mogoče zadržati?“

Nujni postopek

35 Predložitveno sodišče je svoj predlog, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku, določenem v členu 104b Poslovnika, obrazložilo s trditvijo, da so stiki med otrokom in očetom prekinjeni. Zamuda pri izdaji odločbe o izvršitvi odločbe Tribunale per i Minorenni di Venezia z dne 10. julija 2009 o vrnitvi otroka v Italijo naj bi tako poslabšala odnose med očetom in otrokom ter zato povečala nevarnost duševne travme v primeru vrnitve otroka v Italijo.

36 Tretji senat Sodišča je na predlog sodnika poročevalca po opredelitvi generalne pravobranilke 11. maja 2010 ugodil predlogu predložitvenega sodišča, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku.

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

37 Ni sporno, da gre pri postopku v glavni stvari za nezakonito premestitev otroka v smislu člena 3, prvi odstavek, Haaške konvencije iz leta 1980 in člena 2, točka 11, Uredbe.

38 Prav tako ni sporno, da je bilo pristojno sodišče na podlagi člena 10 Uredbe vsaj ob ugrabitvi Tribunale per i Minorenni di Venezia, sodišče kraja običajnega prebivališča otroka pred njegovo nezakonito premestitvijo.

Prvo vprašanje

39 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem sprašuje, ali je treba člen 10(b)(iv) Uredbe v primeru nezakonite premestitve otroka razlagati tako, da je treba začasno odredbo šteti za „odločbo o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka“ v smislu te določbe.

40 Poudariti je treba, da sistem, ki ga določa Uredba, temelji na osrednji vlogi sodišča, ki je pristojno na podlagi določb Uredbe, in da morata v skladu z njeno uvodno izjavo 21 priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba kar najbolj omejiti.

41 Člen 10 Uredbe v primeru nezakonite premestitve otrok na splošno določa pristojnost sodišč države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred nezakonito premestitvijo. To pristojnost načeloma obdržijo in prenese se le, če otrok pridobi običajno prebivališče v drugi državi članici in je poleg tega izpolnjen eden od pogojev, določenih alternativno v tem členu.

42 Vprašanje predložitvenega sodišča se zlasti nanaša na to, ali je pristojno sodišče s sprejetjem začasnega ukrepa v smislu člena 10(b)(iv) Uredbe preneslo svojo pristojnost na sodišča države članice, v katero je bil ugrabljeni otrok odpeljan.

43 V zvezi s tem je treba zlasti poudariti, da je namen Uredbe odvračati od ugrabitev otrok v državah članicah in v primeru ugrabitve doseči takojšnjo vrnitev otroka (zgoraj navedena sodba Rinau, točka 52).

44 Iz tega je razvidno, da se pristojnost sodišč države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred premestitvijo, zaradi nezakonite ugrabitve otroka ne bi smela prenesti na sodišča države članice, v katero je bil odpeljan, tudi če bi po ugrabitvi pridobil običajno prebivališče v tej državi članici.

45 Pogoj iz člena 10(b)(iv) Uredbe je zato treba razlagati ozko.

46 Tako je treba glede na osrednjo vlogo, ki jo ima v skladu z Uredbo pristojno sodišče, in načelo ohranitve njegove pristojnosti ugotoviti, da je „odločba o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka“ končna odločba, sprejeta na podlagi celovitega preizkusa vseh upoštevnih dejavnikov, s katero pristojno sodišče odloči o rešitvi vprašanja varstva in vzgoje otroka in ki ni več predmet drugih upravnih ali sodnih odločb. Dejstvo, da ta rešitev vprašanja varstva in vzgoje otroka predvideva redno ponovno presojo ali pregled, ne vpliva na končno naravo te odločbe.

47 Ta ugotovitev je razvidna iz sistematike Uredbe in je tudi v otrokovo korist. Če bi namreč začasna odločba povzročila izgubo pristojnosti v zvezi z vprašanjem vzgoje in varstva otroka, bi utegnilo biti pristojno sodišče države članice otrokovega prejšnjega običajnega prebivališča odvrnjeno od sprejetja take začasne odločbe, čeprav bi jo korist otroka zahtevala.

48 Tribunale per i Minorenni di Venezia, pristojno sodišče na podlagi določb Uredbe, je 23. maja 2008 ob upoštevanju dejanskega položaja zaradi otrokove ugrabitve in njegove koristi umaknilo prepoved odhoda z italijanskega ozemlja, otroka začasno dodelilo v varstvo in vzgojo obema od staršev, očetu priznalo pravico do stikov in naročilo izvedensko mnenje socialnega delavca o odnosu med otrokom in obema od staršev, prav zato, da bi se sprejela končna odločba o pravici do varstva in vzgoje. Poleg tega je to sodišče materi priznalo pravico do odločanja o tekočih zadevah v zvezi z otrokom („decisioni […] concernenti l'ordinaria amministrazione"), namreč odločanja staršev o praktičnih vidikih otrokovega vsakdanjega življenja.

49 Iz navedenega je razvidno, da ta odločba, ki sta jo Tribunale per i Minorenni di Venezia in predložitveno sodišče opredelila kot začasno, nikakor ni končna odločba o pravici do varstva in vzgoje.

50 Na prvo vprašanje je torej treba odgovoriti, da je treba člen 10(b)(iv) Uredbe razlagati tako, da začasni ukrep ni „odločba o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka" v smislu te določbe in ne more biti podlaga za prenos pristojnosti na sodišča države članice, v katero je bil otrok nezakonito premeščen.

Drugo vprašanje

51 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem sprašuje, ali je treba člen 11(8) Uredbe razlagati tako, da odločba pristojnega sodišča o vrnitvi otroka spada na področje uporabe te določbe le, če temelji na končni odločbi tega sodišča o pravici do varstva in vzgoje otroka.

52 Poudariti je treba, da taka razlaga, ki kot pogoj za izvršitev odločbe pristojnega sodišča o vrnitvi otroka določa obstoj končne odločbe tega sodišča o pravici do varstva in vzgoje, nikakor ne temelji na besedilu člena 11 Uredbe niti, natančneje, na odstavku 8 tega člena. Nasprotno, člen 11(8) Uredbe se nanaša na „kakršno koli kasnejšo sodno odločbo, ki zahteva vrnitev otroka".

53 Odstavek 7 tega člena sicer določa, da mora sodišče ali osrednji organ države članice prejšnjega običajnega prebivališča strankam posredovati informacije, ki jih prejme o odločbi o zadržanju, sprejeti v državi članici premestitve, in jih povabiti, naj predložijo stališča, „da bi lahko sodišče preučilo vprašanje dodelitve varstva in vzgoje otroka". Toda ta določba zgolj izraža končni cilj upravnih in sodnih postopkov, in sicer ureditev otrokovega položaja. Na podlagi tega ni mogoče sklepati, da je odločba o varstvu in vzgoji otroka prvi pogoj za sprejetje odločbe o vrnitvi otroka. Zadnjenavedena začasna odločba namreč tudi prispeva k uresničitvi končnega cilja, natančneje, k rešitvi vprašanja varstva in vzgoje otroka.

54 Prav tako členi 40 in od 42 do 47 Uredbe izvršitve odločbe, ki je izdana na podlagi člena 11(8) in je o njej izdano potrdilo iz člena 42(1) Uredbe, nikakor ne povezujejo s predhodnim sprejetjem odločbe glede varstva in vzgoje.

55 Ta razlaga člena 11(8) Uredbe je potrjena s sodno prakso Sodišča.

56 Sodišče je ugotovilo, da je izvršljivost odločbe, s katero se odreja vrnitev otroka in ki sledi odločbi, da se otrok ne vrne, procesno samostojna, čeprav je neločljivo povezana z drugimi zadevami, ki jih ureja Uredba, zlasti s pravico do varstva in vzgoje, in sicer zato, da se ne odlaša z vrnitvijo otroka, ki je bil nezakonito premeščen. Potrdilo je tudi to avtonomijo določb členov 11(8), 40 in 42 Uredbe in prednost, ki jo ima pristojnost sodišča izvora v okviru oddelka 4 poglavja III Uredbe (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Rinau, točki 63 in 64).

57 Dodati je treba, da je ta razlaga skladna z namenom in ciljem sistema iz členov 11(8), 40 in 42 Uredbe.

58 V skladu s tem sistemom je – če je sodišče države članice, v katero je bil otrok nezakonito premeščen, sprejelo odločbo o zadržanju na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980 – z Uredbo, ki v členu 60 določa, da ima med državami članicami prednost pred to konvencijo, sodišču, ki je pristojno v skladu s to uredbo, pridržano kakršno koli odločanje o morebitni vrnitvi otroka. Člen 11(8) tako določa, da je taka odločba pristojnega sodišča izvršljiva v skladu s oddelkom 4 poglavja III Uredbe, da bi se zagotovila vrnitev otroka.

59 Opozoriti je treba, da mora pristojno sodišče pred sprejetjem te odločbe upoštevati razloge in dokaze, na podlagi katerih je bila izdana odločba o zadržanju. To upoštevanje v skladu z načelom medsebojnega zaupanja, na katerem uredba temelji, pripomore k utemeljitvi izvršljivosti take odločbe, potem ko je sprejeta.

60 Ta sistem predvideva tudi dvojni preizkus vprašanja vrnitve otroka ter s tem zagotavlja trdnejšo podlago za odločbo in boljše varstvo dobrobiti otroka.

61 Poleg tega, kot upravičeno poudarja Evropska komisija, mora imeti sodišče, ki na zadnji stopnji odloča o pravici do varstva in vzgoje, možnost, da določi vse podrobne pogoje in izda začasne odredbe, vključno z določitvijo kraja otrokovega prebivališča, zaradi česar je morda potrebna njegova vrnitev.

62 Cilj hitrosti, ki se mu sledi z določbami členov 11(8), 40 in 42 Uredbe, in prednostno pristojnost sodišča izvora naj bi bilo težko uskladiti z razlago, po kateri mora biti pred odločbo o vrnitvi sprejeta končna odločba o pravici do varstva in vzgoje. Taka razlaga bi utegnila pristojno sodišče zavezovati, da odloči o pravici do varstva in vzgoje, ne da bi imelo za to vse informacije in upoštevno gradivo ter dovolj časa za njihovo objektivno in uravnoteženo presojo.

63 V zvezi s trditvijo, da bi utegnila taka razlaga povzročiti nekoristne premestitve otroka, če bi pristojno sodišče nazadnje pravico do varstva in vzgoje dodelilo tistemu od staršev, ki prebiva v državi članici premestitve, je treba poudariti, da imajo interes za izdajo pravilne in utemeljene končne sodne odločbe o varstvu in vzgoji otroka,

zahteva po odvračanju od ugrabitev otrok ter pravica otroka do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema prednost pred morebitnimi nevšečnostmi, ki bi jih utegnile povzročiti te premestitve.

64 Eno takih temeljnih otrokovih pravic namreč določa člen 24(3) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, razglašene 7. decembra 2000 v Nici (UL C 364, str. 1), in sicer da ima otrok pravico do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, katere spoštovanje je nedvomno v skladu z največjo koristjo vsakega otroka (glej sodbo z dne 23. decembra 2009 v zadevi Detiček, C-403/09 PPU, ZOdl., str. I-12193, točka 54). Toda ugotoviti je treba, da je zaradi nezakonite premestitve otroka, ki je posledica enostranske odločitve enega od staršev, otrok najpogosteje prikrajšan za redne osebne odnose in neposredne stike z drugim od staršev (zgoraj navedena sodba Detiček, točka 56).

65 Pravilnost tega pristopa je razvidna tudi iz preizkusa zadevnega položaja v postopku v glavni stvari.

66 Odločba z dne 10. julija 2009, s katero je pristojno sodišče odredilo vrnitev otroka, je obrazložena s tem, da so stiki med otrokom in očetom prekinjeni. Zato je v otrokovem najboljšem interesu, da se ti stiki spet vzpostavijo in da se poleg tega kolikor mogoče zagotovi, da je mati v Italiji, da bi pristojni italijanski organi pred sprejetjem končne odločbe o varstvu in vzgoji in starševski odgovornosti poglobljeno proučili otrokov odnos z obema od staršev ter njune starševske sposobnosti in osebnost.

67 Na drugo vprašanje je zato treba odgovoriti, da je treba člen 11(8) Uredbe razlagati tako, da odločba pristojnega sodišča o vrnitvi otroka spada na področje uporabe te določbe, tudi če pred njo ni bila sprejeta končna odločba tega sodišča o pravici do varstva in vzgoje otroka.

Tretje vprašanje

68 Glede na odgovor na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje na tretje ni treba odgovoriti.

Četrto vprašanje

69 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem sprašuje, ali je treba člen 47(2), drugi pododstavek, Uredbe razlagati tako, da odločba, s katero se prizna začasna pravica do varstva in vzgoje ter ki jo je pozneje izdalo sodišče države članice izvršitve in se po pravu te države šteje za izvršljivo, nasprotuje izvršitvi predhodno izdane odločbe o vrnitvi otroka, o kateri je bilo izdano potrdilo, ker ni združljiva z zadnjenavedeno odločbo.

70 Kot je razvidno iz uvodne izjave 24 in členov 42(1) in 43(2) Uredbe, zoper izdajo potrdila ni pravnega sredstva, tako potrjena odločba pa samodejno postane izvršljiva, ne da bi bilo mogoče nasprotovati njenemu priznanju.

71 Poleg tega člen 43(1) Uredbe določa, da se pravo države članice izvora uporablja za vsak popravek potrdila, pri čemer se upošteva, da je potrdilo v skladu z uvodno izjavo 24 Uredbe mogoče popraviti le, kadar je nastala vsebinska napaka, tj. kadar ne odraža pravilno vsebine odločbe. Dalje, člen 44 Uredbe določa, da potrdilo učinkuje v okvirih izvršljivosti sodne odločbe, člen 47(2), drugi pododstavek, Uredbe pa, da sodna odločba, o kateri je bilo izdano potrdilo, ne more biti izvršena, če je ni združljiva s poznejšo izvršljivo sodno odločbo.

72 Treba je tudi opozoriti, da kot je navedeno v uvodni izjavi 23 Uredbe, ureditev za priznavanje takšnih sodnih odločb še naprej ureja nacionalna zakonodaja države članice izvršitve.

73 Iz navedenih določb, ki določajo jasno delitev pristojnosti med sodišči države članice izvora in sodišči države članice izvršitve ter so namenjene hitri vrnitvi otroka, je razvidno, da zoper potrdilo, izdano na podlagi člena 42 Uredbe, ki daje tako potrjeni sodni odločbi specifično izvršljivost, ni pravnega sredstva. Zaprošeno sodišče lahko zgolj potrdi izvršljivost take odločbe, saj je v skladu s pravom države članice izvora zoper potrdilo mogoče uveljavljati zgolj popravek ali dvome glede njegove verodostojnosti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Rinau, točke 85, 88 in 89). Od pravnih predpisov zaprošene države članice se uporabijo samo predpisi, ki urejajo postopkovna vprašanja.

74 Vprašanja v zvezi z utemeljenostjo odločbe kot take, zlasti vprašanje, ali so izpolnjeni zahtevani pogoji, da lahko pristojno sodišče izda to odločbo, vključno z morebitnimi ugovori v zvezi s pristojnostjo, je treba postaviti pred sodišči države članice izvora in po pravilih njenega pravnega reda. Predlog za odlog izvršitve je prav tako mogoče

vložiti zgolj pri pristojnem sodišču države članice izvora v skladu s pravili njenega pravnega reda.

75 Tako pred sodišči države članice premestitve ni mogoče uveljavljati ničesar zoper izvršitev take odločbe, saj pravni predpisi te države urejajo zgolj postopkovna vprašanja v smislu člena 47(1) Uredbe, in sicer ureditev za priznavanje odločbe. Toda postopek, na kakršnega se nanaša to vprašanje za predhodno odločanje, ne zajema niti obličnostnih zahtev niti postopkovnih vprašanj, temveč ureja vsebinska vprašanja.

76 Nezdružljivost – v smislu člena 47(2), drugi pododstavek, Uredbe – odločbe, o kateri je bilo izdano potrdilo, s poznejšo izvršljivo odločbo je torej treba preveriti zgolj v zvezi z morebitnimi odločbami, ki so jih pozneje izdala pristojna sodišča države članice izvora.

77 Taka nezdružljivost ne bi bila podana le, če bi bila odločba razglašena za nično ali preoblikovana na podlagi tožbe v državi članici izvora. Na ustni obravnavi je bilo namreč poudarjeno, da lahko pristojno sodišče na lastno pobudo ali v nekaterih primerih na predlog socialnih služb spremeni svoje stališče, če je to otroku v korist, in sprejme novo izvršljivo odločbo, ne da bi izrecno razveljavilo prvo odločbo, ki bi bila tako razveljavljena.

78 Če bi se štelo, da lahko odločba, ki jo je pozneje izdalo sodišče države članice izvršitve, nasprotuje izvršitvi predhodne odločbe, o kateri je bilo izdano potrdilo v državi članici izvora in s katero je odrejena vrnitev otroka, bi to pomenilo odstopanje od

mehanizma, določenega z oddelkom 4 poglavja III Uredbe. S tako izjemo od pristojnosti sodišč države članice izvora bi bil členu 11(8) Uredbe, ki pristojnemu sodišču priznava pristojnost za odločanje na zadnji stopnji ter ima na podlagi člena 60 Uredbe prednost pred Haaško konvencijo iz leta 1980, odvzet polni učinek in priznana bi bila vsebinska pristojnost sodišč države članice izvršitve.

79 Na četrto vprašanje je zato treba odgovoriti, da je treba člen 47(2), drugi pododstavek, Uredbe razlagati tako, da odločba, s katero se prizna začasna pravica do varstva in vzgoje ter ki jo je pozneje izdalo sodišče države članice izvršitve in se po pravu te države šteje za izvršljivo, ne more nasprotovati izvršitvi odločbe o vrnitvi otroka, o kateri je bilo izdano potrdilo in ki jo je predhodno izdalo pristojno sodišče države članice izvora.

Peto vprašanje

80 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem sprašuje, ali je v državi članici izvršitve mogoče zavrniti izvršitev odločbe, o kateri je bilo izdano potrdilo, ker bi zaradi spremembe okoliščin po njenem sprejetju utegnila močno ogrožati dobrobit otroka, oziroma ali je treba tako spremembo uveljavljati pred sodišči države članice izvora, kar bi vključevalo odlog izvršitve odločbe v zaprošeni državi članici do konca postopka v državi članici izvora.

81 S tega vidika pomeni znatna sprememba okoliščin v povezavi z dobrobitjo otroka vsebinsko vprašanje, ki utegne v nekaterih primerih povzročiti spremembo odločbe pristojnega sodišča o vrnitvi otroka. Toda v skladu z delitvijo pristojnosti, ki je v tej sodbi večkrat omenjena, o tem vprašanju odloča pristojno sodišče države članice izvora. To sodišče je v skladu s sistemom, ki ga določa Uredba, pristojno tudi za presojo dobrobiti otroka in morebiten predlog za odlog izvršitve njegove odločbe je treba vložiti pri tem sodišču.

82 Te ugotovitve ne omaje sklicevanje – v členu 47(2), prvi pododstavek, Uredbe – na izvršitev odločbe, izdane v drugi državi članici, pod „enakimi pogoji“, kakršni bi se uporabili za odločbo, izdano v državi članici izvršitve. To zahtevo je treba razlagati ozko. Nanaša se lahko zgolj na podrobne postopkovne pogoje, v skladu s katerimi mora potekati vrnitev otroka, in nikakor ne more dati vsebinskega razloga za nasprotovanje odločbi pristojnega sodišča.

83 Na peto vprašanje je torej treba odgovoriti, da v državi članici izvršitve ni mogoče zavrniti izvršitve odločbe, o kateri je bilo izdano potrdilo, ker bi zaradi spremembe okoliščin po njenem sprejetju utegnila močno ogrožati dobrobit otroka. Tako spremembo je treba uveljavljati pred pristojnim sodiščem države članice izvora, pri katerem je treba tudi vložiti morebiten predlog za odlog izvršitve njegove odločbe.

Stroški

84 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Člen 10(b)(iv) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 je treba razlagati tako, da začasni ukrep ni „odločba o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka“ v smislu te določbe in ne more biti podlaga za prenos pristojnosti na sodišča države članice, v katero je bil otrok nezakonito premeščen.**

2. **Člen 11(8) Uredbe št. 2201/2003 je treba razlagati tako, da odločba pristojnega sodišča o vrnitvi otroka spada na področje uporabe te določbe, tudi če pred njo ni bila sprejeta končna odločba tega sodišča o pravici do varstva in vzgoje otroka.**

3. **Člen 47(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 2201/2003 je treba razlagati tako, da odločba, s katero se prizna začasna pravica do varstva in vzgoje ter ki jo je pozneje izdalo sodišče države članice izvršitve in se po pravu te države šteje za izvršljivo, ne more nasprotovati izvršitvi odločbe o vrnitvi**

otroka, o kateri je bilo izdano potrdilo in ki jo je predhodno izdalo pristojno sodišče države članice izvora.

4. V državi članici izvršitve ni mogoče zavrniti izvršitve odločbe, o kateri je bilo izdano potrdilo, ker bi zaradi spremembe okoliščin po njenem sprejetju utegnila močno ogrožati dobrobit otroka. Tako spremembo je treba uveljavljati pred pristojnim sodiščem države članice izvora, pred katerim je treba tudi vložiti morebiten predlog za odlog izvršitve njegove odločbe.

Podpisi